

Nr 325.

Av herr **Johansson** i Stockholm, *angående inrättande av en statlig teaterhögskola.*

Svenska teaterförbundet har vid en uppvaktning hos ecklesiastikministern framlagt förslag om en svensk teaterakademi under Kungl. Maj:ts beskydd. Denna akademi skulle »väcka intresse för svensk teater och svensk dramatik, dels genom att stödja de inhemska utövande skådespelarnas och dramatikerens arbete i teaterkonstens tjänst, dels genom att, i den mån akademiens tillgångar det medgiva, utdela belöningar för arbeten av synnerligt värde inom förut nämnda konstarter». Dessutom skulle akademien hava överinseende över en samtidigt föreslagen teaterhögskola, med vilken skulle förbindas en skola för filmkunskap och ett institut för kritiker och författare. Akademiens styrelse skulle utse tre professorer och övriga lärarkrafter vid teaterhögskolan.

God teaterkonst, som är tillgänglig för den stora publiken, är en oundgänglig beståndsdel i den svenska kulturen. Under de förhållanden, som inträtt efter filmens segertåg, har teatern förlorat kontakten med den breda publiken. Den nuvarande teatern har en exklusiv karaktär, som försvårar kontakten. De gamla teatrarna, där klasskillnaden avspeglas i själva byggnaden, i skillnaden mellan parketten och de övre raderna, där man varken hör eller ser, ligga under i konkurrensen med de moderna biograferna. Även de statsunderstödda teatrarna hålla så höga biljettpriser, att de utestänga den stora publik, som icke har råd att betala dem.

Denna teaterns kris torde inte kunna botas av någon kunglig akademi, som delar ut belöningar till de nuvarande exklusiva teatrarnas regissörer och konstnärer. Enda vägen ur krisen är teaterns demokratisering.

I den motion av undertecknad i Stockholms stadsfullmäktige, som blev grundvalen för den pågående utredningen om en ny stadsteater i Stockholm, har jag sökt skissera hur den goda teatern skall göras till hela folkets angelägenhet och hur den skall vinna den stora publiken. Kommunerna i de större städerna böra, eventuellt med statens hjälp, bygga nya teatrar, där man redan från byggets planläggning utgår ifrån att teatern skall samla stor publik till en lokal där de förutnämnda klasskillnaderna i möjligaste mån eliminerats och där alla kunna följa med vad som sker på scenen. Genom att välja en repertoar, som följer de aktuella strömningarna, och genom samarbete med de stora folkliga massorganisationerna skulle dessa teatrar få ned biljettpriserna till de bättre biografernas nivå. Därmed skulle teatern dra till sig den stora publik, som inte kan betala de nuvarande biljettpriserna. Endast på detta sätt kan folkteaterns idé realiseras.

Till denna teaterns renässans behövas goda regissörer, väl samspelta ensembler och en gedigen teaterutbildning. Projektet om en statlig teater-

högskola, som i en alltför exklusiv form framföres av Svenska teaterförbundet, måste därför särskilt uppmärksammas. I förbundets framställning påpekas alldeles riktigt, att skådespelarutbildningen, med undantag för Dramatiska teaterns elevskola, som tar emot ett fåtal elever, ligger i händerna på ett 30-tal privata teaterskolor. Dessa bedrivs utan någon som helst kontroll från det allmännas sida, och de flesta äro »undermåliga för uppgiften att utbilda blivande scenkonstnärer». Svenska teaterförbundet betecknar dem alldeles riktigt som »geschäft i en oerfaren ungdoms naiva teater- och film-drömmar». De äro tillgängliga endast för de människor, som kunna betala de höga avgifterna. Medellösa begåvningar äro därför avstängda även från denna »utbildning».

Statens fortsatta stöd åt teaterkonsten bör enligt min mening främja teaterns demokratisering. Ett led i denna utveckling bör vara inrättandet av en statlig teaterhögskola. Den bör vara treårig och så brett lagd, att den kan ta emot cirka 30 elever i varje årskurs. Efter första årskursen bör en viss gallring ske. Statliga stipendier böra utdelas i sådan omfattning, att alla begåvade, mindre bemedlade elever utan svårighet kunna fullfölja kursen. Teaterhögskolan bör utbilda skådespelare och regissörer för teater, film och radio. Kommunikationer böra upprättas med konsthögskolan för utbildning av dekorationsmålare. Högre skolutbildning eller föregående teaterutbildning bör icke fordras för inträde. Utöver den direkta fackutbildningen böra kulturhistoria och samhällskunskap beredas stor plats i undervisningsprogrammet.

Den statliga teaterhögskolan bör vara fristående, men eleverna böra beredas möjlighet att sista året delta i praktiskt teaterarbete.

Med hänvisning till denna motivering föreslås,

att riksdagen hemställer till Kungl. Maj:t om utredning och förslag om en statlig teaterhögskola.

Stockholm i januari 1946.

Gustav Johansson.
